

Maaperäsanastoa

- a) Etsi sanasokkelosta 13 maaperään liittyvää sanaa.
b) Kohdissa 1-13 on sokkelosta löytyvien sanojen määritelmät. Kirjoita oikea sana oikean määritelmän eteen.

L I H L P H I I L I N I E L U
O G M B Q B B W M N S M F M J
H X B B B J V Q H N H F Z O T
U C C G I C X Z M U N L H R P
M A A P E R ä E L I ö I E E R
U M A A N N O S T U M I N E N
S F D O H U L E V E S I O N E
P K Q T V S S V Z H G Z V I K
M A U B X D L B R D A R N B W
A R I S T U R X B I W H Q V J
A I L W E R O O S I O F E G F
L K T Y P E N S I D O N T A K
A E C Q M A A P E R ä W G Q X
J M A A N N O S N D K H A S G
I J Z V U O R O V I L J E L Y

1) _____
= kallioperää peittävää irtomaakerros. Se koostuu kivennäismaasta, eloperäisestä aineksesta sekä ilmasta ja vedestä. On elinympäristö valtavalle määrälle erilaisia eliöitä.

2) _____
= maakerrostumatyyppi. Jaetaan syntytapansa perusteella kivennäismaalajeihin (mm. sora, hiekka, savi), eloperäisiin maalajeihin (mm. turve) sekä kemiallisiin sedimentteihin.

3) _____
= maaperän pintakerros, joka koostuu eri maalajeista sekä eloperäisestä jätteestä. Erilaisia tyyppejä ovat mm. podsoli, latosoli, aavikkomaannos, ruskomaannos sekä terra rossa.

4) _____
= maannoksen muodostuminen, joka tapahtuu maanpinnan ylimmässä osassa. Maannoksen muodostumista on humuksen muodostuminen, rapautuminen, huuhtoutuminen sekä rikastuminen.

5) _____
= eräs lajittumaton kivennäismaalaji, eli maalaji, joka koostuu sekaisin olevasta erikokoisesta kiviaineksesta (mm. savi, hiekka, sora ja kivenlohkareet). Suomen yleisin maalaji.

6) _____

= ekosysteemin kuollutta eloperäistä ainesta. Muodostuu oksista, risuista, neulasista, lehdistä, kävyistä ja muista kasvinosista sekä eläinten ulosteista ja kuolleista eläimistä.

7) _____

= maaperän tummaa, eloperäistä eli orgaanista ainetta, eli hyvin hienoksi hioutunutta kasvimassaa.

8) _____

= maaperässä elävä eliölaji. Osa on silmin havaittavia (mm. lierot ja tuhatjalkaiset), osa mikroskooppisen pieniä (mm. sukkulamadot, bakteerit ja arkeonit). Osa lajeista elää koko elämänsä maaperässä. Toiset taas tekevät esim. pesän maan alle, mutta liikkuvat myös maanpinnalla.

9) _____

= tilanne, jossa hiilidioksidia sitoutuu kasvillisuuteen ja maaperään enemmän kuin sitä vapautuu ilmaan. Kun kasvit yhteyttävät, niihin sitoutuu ilmakehästä hiilidioksidia. Merkittäviä hiilinieluja ovat meret, metsät ja maaperä.

10) _____

= toiminta, jossa tiettyjen kasvilajien (mm. herne, apila, lupiini) kanssa symbioosissa elävät juuristobakteerit muuttavat typpikaasua ilmasta kasveille käyttökelpoiseen kiinteään muotoon.

11) _____

= kallioperän ja maaperän kulumista, jota aiheuttavat mm. vesisade ja tuuli. Eroosion vuoksi irronnutta maa-ainesta kulkeutuu veden ja tuulen mukana uusiin paikkoihin.

12) _____

= sadevettä, joka johdetaan pois pihoilta ja kaduilta. Sitä syntyy erityisesti siellä, missä maan pinta on katettu esim. asfaltilla. Jos piha- tai pysäköintialue jätetään päällystämättä, sadevesi imeytyy maahan. Tämä auttaa vesistöjen suojelussa.

13) _____

= maanviljelyä, jossa pellolla viljeltävä kasvi vaihtuu peräkkäisinä vuosina. Tarkoituksena on välttää yhden kasvilajin viljelystä samalla paikalla aiheutuvia haittoja, kuten kasvitauteja ja viljelymaan hyvinvoinnin heikkenemistä.

BONUS: Muista myös nämä tärkeät käsitteet, jotka eivät mahtuneet mukaan sokkeloon!

EKOSYSTEEMIPALVELUT = luonnon tarjoamia palveluita, joista ihminenkin hyötyy. Maaperä on yksi ekosysteemipalveluiden tarjoaja. Hyvinvoiva maaperä mm. mahdollistaa maanviljelyn ja puhtaan veden saamisen. Maaperä myös varastoi ja suodattaa vettä, joten se suojelee tulvilta ja kuivuudelta.

PILAANTUNEET MAAT = tilanne, jossa maaperään on joutunut haitallisia aineita, kuten öljyä, puunsuoja-aineita tai luoteja. Voi aiheutua yksittäisestä onnettomuudesta tai pitkäaikaisista päästöistä (mm. huoltoasemat, ampumaradat, sahat).